

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se
fi.ofa.dis@regeringskansliet.se

Er beteckning: Fi2025/02424

Yttrande över Finansdepartementets betänkande

SNABBARE BREDBAND I HELA LANDET – ÅTGÄRDER FÖR EFFEKTIVARE UTBYGGNAD AV GIGABITINSFRASTRUKTUR SOU, 2025:110 (FI2025/02424)

INLEDNING

Statens fastighetsverk (SFV) har mottagit ovanstående betänkande på remiss.

SFV:s uppdrag och fastigheter

SFV ansvarar för att förvalta en viss del av statens fasta egendom. Myndigheten ska inom sitt uppdrag bidra till ett hållbart byggande och en hållbar förvaltning. SFV förvaltar en sjundedel av Sveriges yta och cirka 4 000 byggnader. Många av SFV:s objekt är statliga byggnadsminnen med skyddsföreskrifter.

SFV yttrar sig såsom förvaltare av statliga fastigheter.

SAMMANFATTNING

SFV är överlag positiv till förslagen i det remitterade betänkandet. Utifrån det fastighetsbestånd SFV förvaltar är det dock nödvändigt att understryka vikten av att några av utredningens förslag införs på sätt som utredningen föreslår. Vissa undantag medges för byggnader som är eller kan bli skyddsobjekt, byggnader som kan ha betydelse för Sveriges säkerhet, byggnader som är särskilt värdefulla från historisk och kulturhistorisk synpunkt med flera. Ur SFV:s perspektiv är dessa undantag väsentliga.

När det gäller hur kulturmiljöer av olika slag kommer att påverkas av förslagen upplever SFV att det finns vissa brister i utredningen. Betänkandet tar inte upp hur förslagen påverkar statliga byggnadsminnen (SBM), världsarv och miljöer skyddade med förstärkt skydd i enlighet med Haagkonventionen, så kallad blåvit sköld/blue shield. Betänkandet tar inte heller upp hur förslagen hanteras i förhållande till att åtgärderna kan komma att ges företräde framför kvalitets- och skönhetsaspekter i strid med vad som uttrycks i prop. 2017/18: 110 Politik för gestaltad livsmiljö.

För kulturegendomar med förstärkt skydd enligt Haagkonventionen gäller vidare att man ska undvika att göra dem till strategiskt viktiga punkter för till exempel infrastruktur i händelse av krig, då detta kan medföra ökad risk för förstörelse av platsen som sådan.

SFV föreslår att utredningen kompletteras med en analys rörande hur förslagen påverkar SBM, världsarv och miljöer skyddade med förstärkt skydd i enlighet med Haagkonventionen, så kallade blåvit sköld/blue shield.

SFV har tidigare besvarat Gigabitutredningens remisser "Avvikande från tyst godkännande om en myndighet inte har prövat en tillståndsansökan enligt EU:s förordning om gigabitinfrastruktur Fi2025-00974" (dnr 2436/25) och "Avvikande från tyst godkännande om en domstol inte har prövat en tillståndsansökan enligt EU:s förordning om gigabitinfrastruktur Ju2025-02062" (dnr 4259/25).

SFV:S SYNPUNKTER

9.2 Tillträdesskyldighet och tillstånd

SFV tillstyrker utredningens förslag och vill understryka vikten av att införandet speglar förslaget avseende vilken aktör som bär ansvar för att söka nödvändiga tillstånd med mera. Det är väsentligt att detta ansvar inte åläggs fastighetsägaren utan åvilar operatören eller infrastrukturägaren.

De fastigheter som SFV förvaltar har i stor utsträckning behov av skydd utifrån historiska och arkitektoniska värden. Utredningens bedömning att dessa byggnader skyddas genom befintlig nationell reglering är därför en förutsättning för att förslaget ska accepteras av SFV och ytterligare ett skäl för att införandet ska spegla förslaget.

9.8 Nationell anpassning av tillträdesskyldigheten

SFV bedömer att utredningens förslag i 9.8 är nödvändigt och tillräckligt för att SFV ska kunna hantera förfrågningar som skulle kunna vara problematiska ur ett säkerhetsperspektiv, givet det fastighetsbestånd som SFV förvaltar. SFV vill understryka vikten av att utredningens förslag införs på så sätt som beskrivs i avsnittet.

13.6 Tidsfrister för tillståndsprövning

och

14.4 Avvikande från bestämmelsen om tyst godkännande

SFV bedömer att tidskravet på beslut inom fyra månader kommer att vara svårt att genomföra i praktiken när det berör kulturfastigheter av de typer som SFV förvaltar. Det är vanligt att arbeten vid statliga byggnadsminnen och i världsarv i många fall berör såväl byggnader, parker och landskap som fornlämningar vilket gör att tillståndsbesluten hanteras vid minst två olika myndigheter, där den ena myndigheten kan ge tillstånd och den andra kan neka. SFV:s fastighetsinnehav bör därför undantas från tidskravet.

För en långsiktig förvaltning och bevarande av kulturarvets värden behöver det göras grundliga konsekvensbedömningar och balanserade avvägningar av målkonflikter inför förändringar i kulturmiljöer. Den planerade hastigheten i utbyggnaden medför därför i sig en risk för snabba och otillräckligt utredda åtgärder som kan riskera de kulturhistoriska värdena på både kort och lång sikt.

Det är utifrån detta också väsentligt att tyst godkännande vid avsaknad av beslut inom tidsfristen inte tillämpas i Sverige, särskilt inte för den typ av fastigheter som SFV förvaltar, dvs kulturegendomar som är världsarv, skyddas av kulturmiljölagen, förordning om statliga byggnadsminnen och som är utmärkta med blåvit sköld.

17.4 Undantag från skyldigheterna

Utredningens förslag om att vissa byggnader ska undantas från kraven i artikel 10 GIA träffar en stor del av SFV:s fastighetsinnehav och är därför ett för SFV väsentligt undantag.

Vad gäller kulturmiljöer av olika slag konstaterar SFV att även om utredningen har analyserat hur förslagen kommer att påverka dessa finns vissa brister. Betänkandet tar inte upp hur förslagen påverkar SBM, världsarv och miljöer skyddade med förstärkt skydd i enlighet med Haagkonventionen, så kallad blåvit sköld/blue shield, samt hur förslagen hanteras i förhållande till att åtgärderna kan komma att ges företräde framför kvalitet och skönhetsaspekter i strid med vad som uttrycks i prop. 2017/18: 110 Politik för gestaltad livsmiljö.

SFV ser att förslaget hanterar kulturmiljöer såsom fornlämningar och så kallade enskilda byggnadsminnen, dvs de som hanteras enligt 2-3 kap. kulturmiljölagen, på ett genomarbetat sätt. För SFV:s del kommer förslagen dock i många fall beröra SBM. Dessa hanteras utifrån förordning om statliga byggnadsminnen och beslutas av RAÄ och inte Länsstyrelsen. Det är också sannolikt att världsarv och kulturegendomar med förstärkt skydd enligt Haagkonventionen kommer att beröras. För världsarven tillkommer att många beslut behöver föregås av en HIA (Heritage Impact Assessment), en typ av konsekvensbedömning som analyserar hur föreslagna förändringar eller exploateringar påverkar ett världsarvs unika värden (OAV) där även UNESCO kan behövas som part inför beslut.

För kulturegendomar med förstärkt skydd enligt Haagkonventionen gäller vidare att man ska undvika att göra dem till strategiskt viktiga punkter för t ex infrastruktur i händelse av krig, då detta kan medföra ökad risk för förstörelse av platsen som sådan.

SFV föreslår att utredningen kompletteras med en analys rörande hur förslagen påverkar SBM, världsarv och miljöer skyddade med förstärkt skydd i enlighet med Haagkonventionen, så kallade blåvit sköld/blue shield.

18 Tillträde till fysisk infrastruktur i byggnader

Det är av vikt för SFV att operatören ansvarar för utbyggnad fram till och får tillträde till accesspunkten vid/i byggnaden.

19.3 Minimiinformation

Givet det fastighetsbestånd som SFV förvaltar anser SFV att utredningens förslag om att endast verifierade operatörer kan begära information, att det ska krävas identifiering av operatören vid begäran om uppgifter, att myndigheten med ansvar för den centrala informationspunkten får stoppa begäran som inte sker i utbyggnadssyfte och att minimiinformationen inte tillgängliggörs via den centrala informationspunkten utan ska lämnas bilateralt från nätoperatörer och offentliga organ till den begärande operatören, är nödvändigt.

BESLUT

Detta yttrande har beslutats av generaldirektör Max Elger. Verksjurist Ann Gustafsson har varit föredragande. Vid föredragningen har också överdirektör Irene Svenonius, finansdirektör Mats Wikström och tf rättschef Jon Granstedt deltagit.

I beredningen av ärendet har även deltagit Fredrik Gustavsson, säkerhetschef och biträdande säkerhetsskyddschef, Joel Andersson, specialist fastighetsrätt, Magnus Reuter Dahl, kulturmiljöspecialist, Marie Sjöstrand, miljöspecialist, Richard Einarsson, informationssäkerhetsansvarig och Anna Sundelius, verksjurist.